EDUSKUNNAN VALTIOVARAINVALIOKUNNAN HALLINTO- JA TURVALLISUUSJAOSTO 9.11.2016

HE 134/2016 vp; HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VALTION TALOUSARVIOKSI VUODELLE 2017

ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALAN PÄÄLUOKKA; Hallinnonalan kipupisteet

- Ulkoasiainministeriön pääluokkaan 24. esitetään vuodelle 2017 yhteensä 1,067 miljardia euroa.
- Lisäystä verrattuna vuoden 2016 talousarvioon on 18,91 milj. euroa eli 2 prosenttia.
- Tehokas ulkopolitiikka edellyttää ulkoasiainhallintoa, jolla on kyky vaikuttaa ja jonka asiantuntemukseen koko valtionhallinto voi nojata.

24.01.01 Toimintamenot

- Esitys toimintamenoiksi on 219,83 milj. euroa.
- Laaja ja toimiva edustustoverkko on Suomelle välttämätön. Joustava ja tarkoituksenmukainen läsnäolo maailmalla on tiedon ja vaikutusvallan lähde, joka lisää Suomen turvallisuutta ja hyvinvointia.
- Voimavaroja painotetaan maihin, joiden poliittinen ja taloudellinen merkitys Suomen kannalta kasvaa. Suomen ulkoisen edustautumisen kehittämisessä otetaan huomioon yhteistyömahdollisuudet Pohjoismaiden, Baltian maiden ja EU:n ulkosuhdehallinnon kanssa sekä Team Finland -toimintamalli.
- Osana hallituksen kärkihankekokonaisuutta Team Finland -verkostoa on vahvistettu palkkaamalla kertaluontoisesti kaupallistaloudellisiin kysymyksiin keskittyviä erityisasiantuntijoita Suomen edustustojen toimipisteisiin Teheranissa, Los Angelesissa, New Yorkissa, Ottawassa, Ankarassa ja Singaporessa.
- Ulkoasiainhallinnon tarjoamia kansalaispalveluita kehitetään uudistetun konsulipalvelulain mukaisesti ja ottamalla huomioon hallituksen turvapaikkapoliittinen toimenpideohjelma sekä digitalisaatio. Kriisiviestintää kehitetään antamaan entistä realistisempi kuva ulkoasiainhallinnon palveluista ja vastuista erilaisissa kriisitilanteissa.
- Vuoden 2017 aikana pilotoidaan perheenyhdistämishakemusten vastaanoton ulkoistamista Suomen Ankaran suurlähetystössä Turkissa. Tavoitteena on asiakaspalvelun joustavoittaminen ja tehostaminen sekä resurssien tehokas käyttö mahdollisesti edelleen kasvavassa kysyntäpaineessa. Pilotin jälkeen arvioidaan missä muodossa ja laajuudessa uusi toimintamalli voidaan mahdollisesti ottaa laajempaan käyttöön.
- Talousarviossa on otettu huomioon 18 tehtävän lisäys kasvaneesta turvapaikanhakijamäärästä johtuen muun muassa perheenyhdistämisprosesseihin; menoja lisäävä vaikutus on yhteensä 433 000 euroa (netto).
- Suomi toimii vuosina 2017 - 2019 puheenjohtajana Arktisessa neuvostossa. Tarkoitukseen on vuonna 2017 varattu 280 000 euroa.

Kipupisteet

- Kansainvälisen toimintaympäristön muutosten vaikutukset Suomen edustustoverkkoon näkyvät lisäksi mm. tietoturvaan ja turvallisuuteen liittyvien menojen kasvavana kustannuspaineena. Lisäksi valuuttakurssivaihtelut vaikuttavat suoraan edustustoverkon toimintamahdollisuuksiin.
- Kasvaneen turvapaikanhakijamäärän vaikutuksia hallinnonalan resursointiin joudutaan arvioimaan jatkuvasti ottaen huomioon mm. perheenyhdistämisprosessi.
- Hallinnollisesti ja toiminnallisesti sinänsä ymmärrettävät pyrkimykset valtionhallinnon toimintojen harmonisointiin ja keskittämiseen aiheuttavat ongelmia ulkoasiainhallinnon kaltaiselle organisaatiolle, joka poikkeaa monessa suhteessa muista virastoista ja laitoksista. Palvelujen aikaikkunat, kielikysymykset ja erityisesti turvallisuusasiat ovat entistä vaikeammin ja kalliimmin hoidettavissa

pidentyneiden palveluketjujen (VNHY, Valtori) kautta. Palvelutuotannon ollessa keskitettyä ja kauempana substanssitoiminnasta, se taipuu, joustaa ja vastaa entistä mallia heikommin nopeasti kehittyviin ja muuttuviin toiminnallisiin tarpeisiin. Myös käytännössä pidentyneestä palveluketjusta johtuen on havaittu hallinnonalan tietoturvallisuuden tason heikentyneen tietokatkoista johtuen. Tästä syystä läheisissä verrokkimaissamme, kuten Norjassa ja Tanskassa ulkoasiainhallintoja ei ole vastaavassa laajuudessa kuin meillä Suomessa velvoitettu yhteispalvelujen käyttöön.

24.10.20 Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot

- Ulkoasiainministeriön pääluokassa menoihin esitetään 37,86 milj. euroa (UM + PLM yhteensä 84,85 milj. euroa).
- Operaatioissa toimivan henkilöstön määrän arvioidaan vuonna 2017 olevan noin 400 sotilasta.
- Suurimmat operaatiot ovat UNIFIL-operaatio Libanonissa, koulutusoperaatio Irakissa ja Resolute Support -operaatio Afganistanissa.
- Täydentävään talousarvioesitykseen on tarkoitus sisällyttää Suomen osallistumisen vahvistamisesta UNIFIL-operaatiossa noin 160 sotilaan vahvuisella jääkärikomppanialla 1.4.2017 - 31.8.2018 aiheutuvat kustannukset, yhteensä noin 13 miljoonaa euroa ulkoasiainministeriön pääluokassa.

Kipupisteet

- Momentin varalla olo -raha on vain 417 000 euroa, joten kuten aiempinakin vuosina kaikki uudet operaatiot edellyttävät lisärahoitusta täydentävässä talousarvioesityksessä ja/tai lisätalousarvioissa.